

Premier Schoof moet oppositie inhoudelijk en scherp pareren

Posted on 5 oktober 2024 by Eduard Bomhoff

Uit de totstandkoming en de eerste maanden van het kabinet-Schoof kunnen de volgende lessen worden getrokken.

Les 1: sneller stemmen en formeren. Dat begon met schandalig late verkiezingen. In Frankrijk waren drie weken voldoende om de verkiezingen te organiseren. In Engeland zes weken. Bij ons lag vierenhalve maand tussen de val van Rutte-4 op 8 juli en de verkiezing van 22 november. Dat nam dus zes keer zo lang als in Frankrijk, en meer dan drie keer zo lang als in Engeland, hoewel die landen toch heel wat groter zijn dan Nederland.

Wilders pesten

Na de verkiezingen werden eerst een paar maanden verspild aan het pesten van Wilders – kon hij echt beloven om de Grondwet te respecteren? Vooral NSC, maar ook de VVD kon er geen genoeg van krijgen. De elite-kranten *NRC*, *Volkskrant* en *Trouw* trakteerden hun abonnees op gewichtige hoofdartikelen – waar die abonnees

het ongetwijfeld bij voorbaat mee eens waren. Hoogleraren staatsrecht volgden elkaar op in de opiniepagina's, maar wie heeft daar echt iets van overgehouden, behalve dat *NRC* etc. erg tegen Wilders zijn?

Een kabinet moet zich natuurlijk houden aan de Grondwet, maar in een kabinet met vier partijen is er volgens mij pas met drie anti-grondwet partijen een serieus probleem.

Les 2: PVV en BBB doen er beter aan te eisen dat de gekozen burgemeester per direct wordt ingevoerd. En dit is waarom: in de volgende campagne kan de VVD opnieuw nieuwe partijen uitmaken voor olifanten in een (door de Haagse elite beheerde) porseleinkast. Dat is voor de VVD een veilig thema en makkelijker dan concrete VVD-kritiek op standpunten.

Denk bij voorbeeld aan 'wind uit zee'. PVV en BBB zijn tegen extra windparken, en voor die twee is dat een uitgemaakte zaak. De VVD ziet natuurlijk ook de enorme kosten, de onzekere afschrijvingstermijn en de schade aan de Noordzee, maar moet rekening houden met het belang van ondernemingen als Shell.

Shell wil graag meedoen met één groene mode

VVD-godfather Ben Verwaayen werkt achter de schermen om de VVD dicht bij Shell en andere multinationals te houden en die prominente VNO-NCW-leden willen graag blijven verdienen aan de miljardensubsidies voor windmolens, waterstof en opslag van CO2.

Shell krijgt hier en in Engeland al genoeg kritiek van milieuactivisten, en heeft dus zowel een financieel belang als een pr-reden om tenminste mee te doen met één groene mode. Zo kan Shell zich ook onderscheiden van bij voorbeeld Exxon-Mobil dat wel durft te zeggen dat 'netto nul' in 2050 onzin is.

Het belang van gekozen burgemeesters

Makkelijker daarom voor de VVD om beslissingen over nog meer windmolens en andere lastige onderwerpen uit te stellen, en vooralsnog liever vooral propaganda te maken dat de VVD zo veel stabieler is dan de drie nieuwe partijen in het kabinet.

Dat is het belang van de regenten die kunnen pronken met hun ervaren

bestuurders. Als burgemeesters in Nederland – zoals overal elders in Europa – gewoon werden gekozen, had Pim Fortuyn al ervaring (en betere beveiliging) gekregen als gekozen burgemeester van Rotterdam. PVV en BBB hadden met succes een groot aantal gemeentes kunnen winnen. Hun gekozen burgemeesters hadden het landelijk geluid van Wilders en Van der Plas op een natuurlijke wijze kunnen verrijken en versterken. Daar zijn de regenten bang voor.

Nu mag bij voorbeeld Carola Schouten (CU) naar Rotterdam. Als minister had zij permanent steun nodig van soufflerende ambtenaren om debatten in de Kamer te overleven. Maar misschien heeft Rotterdam nu meer behoefte aan een gekozen burgemeester, die wel op eigen kracht duidelijk en welsprekend kan zijn.

We kennen immers de grote problemen in die stad met drugshandel, verloedering en achteruitgang van wijken in de binnenstad en in Zuid. Carola Schouten zal het vooral goed willen houden met de collega-regenten bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en met de regenten aan het Binnenhof. Een gekozen burgemeester zou het vooral goed willen houden met de Rotterdammers.

Premier moet ook inhoudelijk reageren

Les 3: een premier moet bij de Algemene Beschouwingen vechten voor zijn kabinet en niet alleen hoffelijk zijn. Premier Schoof bleef stijlvol toen Rob Jetten (D66) hem gratuit aanviel door te beweren dat hij alleen maar briefjes voorlas en zo af en toe een vergadering voorzat.

Maar bij concrete kritiek moet een premier ook namens het kabinet op de inhoud reageren. Anders maakt hij het de elite-media te makkelijk om te concluderen dat de regering zwaar onder vuur kwam te liggen. Ik heb ruimte voor twee voorbeelden over vroegpensioen en over inflatie, onderwerpen die nog steeds politiek heel belangrijk zijn, maar waar Schoof kleurloos bleef.

Vroegpensioen

Kamerlid Jimmy Dijk (SP) viel de regering aan over treuzelen met vroegpensioen: ‘Dat is weer kiezen voor de kant van de werkgevers en het grote geld, de overheid die in dienst staat van het grote geld.’

Premier Schoof: ‘Ik zal daar niet op ingaan. Maar: ja, ik ben een partijloze premier.

Daar heeft u volkomen gelijk in.' Keurig op de rug met de pootjes omhoog.

Waarom niet de SP gepareerd, bij voorbeeld: 'U weet hoe nijpend de tekorten zijn op de arbeidsmarkt. Wij gaan een solide regeling treffen voor wie het werk niet tot zevenenzestig jaar kan volhouden Misschien door een persoonlijke indicatie te ontwerpen en iedereen met zwaar werk het recht te geven om zo'n indicatie aan te vragen en dan vroegpensioen bevestigd te krijgen. Maar we moeten niet grote groepen mensen ongezien wegsturen van hun werk zonder zorgvuldig te kijken naar wie wil blijven werken en naar wie moet uitstappen. Uw bewering dat alles wordt gedicteerd door wat u het grote geld noemt, is misschien zoete koek voor uw eigen partij, maar niet voor mij, want ik proef daar niets van.' Belangrijk om kritiek te pareren bij een onderwerp als vroegpensioen, dat door de stakingen iedere dag nog voorpaginanieuws is.

Rob Jetten (D66): 'Wat zegt dit kabinet tegen innoverende ondernemers en bedrijven die ons geld nu en in de toekomst willen verdienen als het snijdt in klimaatsteun en de hakbijl zet in het Groeifonds en het wetenschapsfonds?'

Premier Schoof: 'Het kabinet onderschrijft het belang van investeren in onderzoek en innovatie ter versterking van onze internationale concurrentiekracht.' Niks mis mee, maar kleurloos. Waarom niet Jetten krachtig gepareerd?

Hoogste energiekosten van Europa

Bij voorbeeld: 'Nederland heeft toen u minister was zo hard vooruit willen lopen op klimaatgebied en heeft zo veel klimaatmodes gevolgd zonder naar de kosten te kijken, dat wij nu zijn uitgekomen op veruit de hoogste energiekosten in heel Europa. We kunnen ondernemers niet beter helpen dan door die kosten te verlagen en dan hoor ik graag van u hoe dat zou kunnen zonder voorzichtiger te zijn met subsidies voor riskante klimaatprojecten. Uw uitspraak als minister dat u nooit meer wilde horen dat er geen geld zou zijn voor koploperij op klimaatgebied heeft ons bedrijfsleven nerveus gemaakt over toekomstige energieprijzen en hogere belastingen. Het is die onzekerheid die mijn kabinet wil wegnemen.' Zo'n aanvulling zou zo nuttig zijn nu de hoge Nederlandse inflatie steeds groot nieuws is.

Een premier moet zulke kritiek pareren, zeker als die komt van Jetten en Timmermans, niet om hen te overtuigen, maar om de kans te vergroten dat iets daarvan doorklinkt als de media weer berichten over vroegpensioen en inflatie.

Eduard Bomhoff *is oud-hoogleraar economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, Nyenrode en Monash University. In 2002 was hij vicepremier in het eerste kabinet-Balkenende.*

Wynia's Week verschijnt nu drie keer per week! *De groei en bloei van Wynia's Week is te danken aan de donateurs.* ***Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk HIER. Hartelijk dank!***